

hlášeny za uspokojivé, i když B. Urban v některých případech neodborně prohlásil, že Bratřím vůbec nepřišly na mysl otázky tak subtilní, jako lze-li při nemluvnátku předpokládat pokání, které je přece nutné pro přijetí křtu. Ve věci samé, zda mají děti ke křtu nesené víru, přizpůsobili se celkem již kladné odpovědi Lutherově. Rozptýlili také podezření z novokřtěnského bludu, jako by víra posvěcovala svátost. Nerad slyšel Staphylus v dalším jednání přání Bratří přednesená B. Jirkem, aby jejich kněží mohli konat bohoslužby bez komží a ornátů v Prusku obvyklých, aby při křtu nebyl konán exorcismus, aby báby nekonaly křest z nouze. Duchovní páni obrátili proti nim zásadu jimi sdílenou, že ceremonie nemají zásadní důležitosti, a dali bratrským zastupcům jasně najevo, že přistěhovalci nemají práva kritizovat pořádky domácí církve; naopak očekává se od nich, aby se přizpůsobili, chtěli-li v zemi najít útulek.

Bratřím nezbylo než uposlechnout, jestliže chtěli konečně z Toruně přejít na území vévodovo. Musili pak jako konečné rozhodnutí přijmout *Decreta ecclesiastica*, patrně Staphylem sestavená, jimiž bylo v únoru příštího roku podle příkazu Albrechtova regulováno jejich začlenění do zemské církve s povolením jen některých výjimek. Konfese z r. 1538, kterou se prokázali, byla uznána za souhlasnou s učením apoštolským. Poněvadž se však dovolávali jejího souhlasu s Augustanou, bylo jim uloženo především řídit se touto konfesí, kterou si měli co nejdříve přeložit do češtiny. Bratry velmi ponížovala přímo vyslovená pochybnost, zda vskutku smýšlejí tak, jak veřejně vyznávají, a odtud jdoucí příkaz, aby při českých bohoslužbách i při pastoračních návštěvách bratrského kněze v domácnostech vždy byl přítomen místní duchovní znalý polštiny, aby dohlédl, zda český kněz učí přesně ve smyslu Augustany. Své kněze nebudou ustanovovat sami, nýbrž jen presentovat příhodné osoby příslušnému biskupu pruskému, jenž je po vyzkoušení uvede v úřad. Budou podřízeni domácím farářům. Přísně bylo zakázáno konat shromáždění nebo sloužit svátostmi mimo chrám s výjimkou rodinných pobožností a služeb nemocným. Češi jsou i se svým kazatelem povinni navštěvovat nedělní bohoslužby konané polsky. Český

kazatel má přitom navzájem dohlížet na pravověrnost polského druhu v úřadě. Decreta tu i jinde vyznívají tak, že se jimi zároveň stanoví způsob, jakým má být do zemské církve řádně uvedeno polské obyvatelstvo Východních Prus. Vlastní bohoslužby smějí Češi konat v neděli jen časné ráno a za poledne katechisaci. V týdnu je jim české shromáždění dovoleno v pátek ráno, kdy smějí mít také zvláštní večeri Páně. Při českých bohoslužbách mohou užívat svých písní. Křtu se smí účastnit otec dítěte a od kmotrů mohou Bratří žádat závazky v Jednotě při křtu dítek obvyklé. Křest z nouze má porodní bába konat. Večere Páně nemusí být společná; nechtě se podává kdykoli podle osobní potřeby jednotlivých věřících. Předchozí zpověď může od Bratří přijmout kazatel český i polský; stejně může český kazatel zpovídat polského úda sboru. V obojím případě však se předpokládá všeobecné vyznání hříchů podle Lutherova Malého katechismu, nikoli zevrubná správa svědomí po bratrském způsobu. Luterská agenda má vázat i Bratry. Bratří soudcové smějí smlíňovat rozepře mezi Bratřimi, nikomu se však nesmí bránit, aby se obrátil k soudu světskému, nebyl-li jejich výrokem spokojen. Domácím kněžím jsou Bratří povinni určitým poplatkem; své kněze si budou vydržovat, jak slíbili, sami, pokud si na své potřeby nevydělají vlastní prací. Aby brzy přešli do řad kněžstva domácího, mají být příští kněží školeni na latinských školách pruských.

Zdrželi jsme se u podrobností, které zároveň zajímavě ilustrují rozdíly v církevním životě bratrském a luterském. Pro Bratry znamenal uložený stav věcí v příliš velké míře *ztrátu vlastního sborového života*. Vliv Úzké rady měl ustoupit závislosti na zemských biskupech. Intensivní duchovenskou péčí a domácí shromáždění jako náhradu za účast na bohoslužbách chrámových, konání kázně po bratrském způsobu, vlastní kněžství, křestní řád, zásadu slavení večere Páně celým sborem, prostý bohoslužebný oděv, — to vše měli opustit a oželet a nadto snášet stálý dohled, jako by jejich vyznání nebylo hodné víry. Je pravda, že řada ustanovení stavěla do jedné řady kněze bratrské a domácí polské a že dohled měl býti vzájemný. Církevní činitelé